

Valtuustoaloite metsäohjelmasta

KVALT 04.05.2020 § 26

Kimmo Tuikka jätti hänen ja kahden muun valtuutetun allekirjoittaman valtuustoaloitteen metsäohjelman laatimisesta.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Merkittiin valtuustoaloite tiedoksi ja lähetettiin se edelleen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

- - - - -

KH 18.05.2020 § 131 Valtuutettu Kimmo Tuikan ym. 4.5.2020 jättämä valtuustoaloite on liitteenä.

(Valmistelija hallintojohtaja Aleks Heikkilä, puh. 040 823 7921)

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus merkitsee valtuustoaloitteen tiedoksi ja päättää pyytää tekniseltä lautakunnalta ja ympäristölautakunnalta erilliset lausunnot aloitteesta. Lausunnoissa on muun ohella käsiteltävä ehdotuksen toteuttamiseen liittyviä talousvaikutuksia riittävässä laajuudessa. Lausunnot on toimitettava kaupunginhallitukselle 21.9.2020 mennessä.

Päätös: Hyväksyttiin.

- - - - -

YMPLTK 19.08.2020 § 35

Valtuustoaloitteessa on esitetty Äänekosken kaupungin metsien käyttöä ohjaamaan laaditaan metsäohjelma, jossa huomioidaan aiempaa paremmin metsien monimuotoisuus, arvokkaat luontokohteet ja elinympäristöt, virkistyskäyttö sekä maisemalliset ja alue-ekologiset piirteet.

Metsälaki (1093/1996) edistää metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hoitoa ja käyttöä siten, että metsät antavat kestävästi hyvän tuoton samalla, kun niiden biologinen monimuotoisuus säilytetään (metsälaki 1 §).

Metsälain velvoitteiden ja tavoitteiden täyttämiseksi Äänekosken kaupungillekin on laadittu metsälain 4 a §:ssä tarkoitettu metsäsuunnitelma.

Metsäsuunnitelmalla tarkoitetaan metsänomistajan yhden tai useamman metsäkiinteistön metsien puuvaroja ja tilaa, luontoarvoja sekä hoitoa ja käyttöä koskevaa ajantasaista suunnitelmaa. Metsäsuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet eivät saa olla suunnitelman laatimisajankohtana voimassa olevien metsien hoitoa

ja käyttöä koskevien säännösten vastaisia. Äänekosken kaupungin talous- ja puistometsiä on noin 1400 hehtaaria. Metsäsuunnitelma voi, ja on joissain tapauksissa perusteltuakin, kattaa alueita joissa metsälakia ei sovelleta mm. asemakaava-alueilla lukuun ottamatta maa- ja metsätalouteen osoitettuja alueita.

Metsäsuunnitelman tekovaiheessa metsäkuviot inventoidaan ja mm. siellä havaitut luontoarvot tulee merkitä suunnitelman tietoihin. Kaupungin maankäytön suunnitteluun liittyen kehitettäviltä alueilta on tehty ja tehdään tarpeen mukaan mm. luontoselvityksiä. Luontoselvitysten informaatio voi mahdollisesti ohjata tarkentavasti myös esim. metsänkäsittelyä. Koko kaupungin kattava luontoselvitys on tehty vuonna 2006 Äänekosken rakenneyleiskaavaa varten. Kaupungin metsien osalta luontoarvoja on kartoitettu Äänekoskella vuonna 2001 ja Suolahden sekä Sumiaisten alueilla vuonna 2010. Äänekosken kaupungin taajametsille on tehty oma suunnitelma vuonna 2008. Em. selvitysten tietoja on perusteltua hyödyntää kun seuraavan kerran metsäsuunnitelmaa uusitaan tai päivitetään.

Metsänhakkuusta tulee tehdä metsänkäyttöilmoitus metsäkeskukseen. Metsälain 7 a §:n mukaan maanomistaja on velvollinen luovuttaessaan hakkuuoikeuden ilmoittamaan hakkuuoikeuden ostajalle metsänkäyttöilmoitukseen merkitsemänsä tiedot hakkuussa huomioon otettavista 10 §:n 2 momentissa tarkoitetuista erityisen tärkeistä elinympäristöistä. Jos maanomistajan edustaja tekee metsänkäyttöilmoituksen, häntä koskee vastaava ilmoitusvelvollisuus.

Saman säännöksen 2-4 momenttien mukaan Metsäkeskuksen on ilmoitettava välittömästi maanomistajalle, tiedossaan olevalle maanomistajan edustajalle ja metsänhakkuuoikeuden haltijalle, jos metsäkeskukselle on toimitettu metsänkäyttöilmoitus, johon sisältyvällä käsittelyalueella tai sen läheisyydessä on tai sitä koskee metsäkeskuksen tiedossa oleva:

- 1) 10 §:n 2 momentissa tarkoitettu erityisen tärkeä elinympäristö;
- 2) luonnonsuojelulaissa tarkoitettua erityisesti suojeltavan lajin tai suojellun luontotyypin esiintymää koskeva päätös;
- 3) Natura 2000 -verkostoon sisältyvä alue; tai
- 4) muu vastaava viranomaisen toimittamaan päätökseen perustuva kohde.

Metsäkeskuksen on ilmoitettava välittömästi vastaanottamastaan metsänkäyttöilmoituksesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jos ilmoituksen mukaista käsittelyaluetta tai osaa siitä koskee 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu päätös. Maanomistajan tai hänen edustajansa on ilmoitettava metsäkeskukselta saamansa 2 momentissa tarkoitettut tiedot hakkuuoikeuden haltijalle.

Luonnonsuojelulaissa suojeltaviksi yksilöityjen lajien osalta on suojelu otettava huomioon kaikissa metsätalustoiminnan vaiheissa, vaikka asiaa ei olisi esim. metsäsuunnitelmaan kirjattukaan. ELY -keskus luonnonsuojelusta vastaavana viranomaisena ratkaisee tarvittaessa kuinka metsänkäsittely on toteutettava luonnonsuojelulain vaatimukset täyttäen.

Suomessa käytössä on kaksi metsäsertifiointijärjestelmää: PEFC™ ja FSC®. Molemmat järjestelmät edistävät ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävää metsänhoitoa.

PEFC ja FSC -järjestelmillä on sama tavoite, mutta niiden välillä on myös eroja. Molempien järjestelmien vaatimukset niin metsänhoidolle kuin alkuperäketjullekin perustuvat laajaan sidosryhmäyhteistyöhön. Esimerkkinä eroavuuksista, PEFC:ssä metsätalouden ulkopuolelle jätettävät alueet määräytyvät metsän ekologisten arvojen perusteella, mutta FSC -sertifiointi tyypillisesti edellyttää vähintään 5% suojelua. Äänekosken kaupungin metsät kuuluvat tällä hetkellä alueellisen PEFC-ryhmäsertifiointiin piiriin.

Jyväskylän kaupunki on laatinut metsäohjelman 2016-2018 vuoteen 2030. Jyväskylän metsäohjelmaa on ollut laatimassa laajapohjainen yhteistyöryhmä, joka tapasi metsäohjelman laatimisen aikana 19 kertaa. Yhteistyöryhmässä on kaupungin asiantuntijoiden lisäksi ollut edustus kaupunkirakennelautakunnasta, Jyväskylän yliopistolta, Metsähallitukselta, Luonto-Liiton Keski-Suomen piiristä, Suomen Luonnonsuojeluliiton Jyväskylän paikallisyhdistyksestä, Keski-Suomen lintutieteellisestä yhdistyksestä, Metsä Groupilta sekä Jyväskylän kestävä kehitys JAPA ry:stä. Käytetyn vuorovaikutteisen neuvottelumenettelyn fasilitoijana on toiminut ulkopuolinen konsultti. Jyväskylässä on käytössä seuraavat hoitoluokitukset: Lähimetsä, ulkoilu- ja virkistymetsä, suojametsä, talousmetsä, arvometsä (maisema-arvo, kulttuuriarvo ja luontoarvo), suojelualue ja maankäytön muutosalue. Jyväskylän kaupungin hallinnassa oleva metsäpinta-ala on 8700 hehtaaria ja talousmetsiä hoidetaan valtakunnallisten metsänhoidon suositusten ja FSC-sertifikaatin periaatteiden mukaisesti. Jyväskylän metsäsuunnitelman tietoja ylläpidetään jatkuvasti ja tiedot päivittyvät suoraan kaupungin karttapalveluun.

Muun lainsäädännön osalta valtuustoaloitteen aihepiiriä sivuaa laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta (64/1986). Sen 3 §:ssä todetaan kunnan tehtäväksi, että kunnan tulee alueellaan valvoa ja edistää ympäristönsuojelua siten, että luontoa ja muuta ympäristöä suojelemalla, hoitamalla ja kehittämällä turvataan kunnan asukkaille terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava sekä luonnontaloudellisesti kestävä elinympäristö. Laki ei kuitenkaan tarkemmin yksilöi kuinka näitä kirjattuja tavoitteita on edistettävä.

Valtuustoaloitteessa mainittujen toimien taloudellinen vaikutus on vaikea arvioida. Ilman ajantasaista metsäsuunnitelmaa, jossa olisi mahdollista tehdä edes määrällistä, saatikka laadullista, tarkastelua monimuotoisuuden edistämiseksi, arviot ovat vain suuntaa antavia. Verohallinto määrittää päätöksellään arvon metsän keskimääräiselle vuotuiselle tuotolle. Nykyinen päätös on tehty 30.10.2019 ja se on voimassa vuoden 2020 alusta toistaiseksi. Äänekoskella verohallinnon päätöksen mukainen vuotuinen tuotto on 117,59 €/ha.

Taloudellisten vaikutusten tarkastelussa huomionarvoinen on myös valtakunnallinen METSO – Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma. METSO:n avulla yksityiset metsänomistajat voivat suojella metsiensä monimuotoisuutta.

Metsänomistaja voi suojella metsäänsä joko määräaikaisesti tai pysyvästi tai toteuttamalla luonnonhoitotöitä. Ohjelmalla suojellaan metsiä, jotka ovat luonnonarvoiltaan monipuolisia ja eliölajien elinympäristöinä erityisen arvokkaita. Tällaisia metsäisiä elinympäristötyyppejä on arvioitu olevan kymmenen erilaista. Kunnille ja seurakunnille on maksettu suojelukorvauksia METSO-ohjelman puitteissa yhteensä yli 16 miljoonaa euroa. Kunta voi saada osittaiskorvausta yksityinen suojelualueen perustamisen aiheuttamista taloudellisista menetyksistä. Suojelusta maksettava rauhoituskorvaus perustuu yleensä puuston arvoon. Maapohjan arvoa ei hinnoitella, koska alue jää edelleen kunnan omistukseen. Rauhoituskorvausta määritettäessä puuston arvosta vähennetään kokonaisarvon korjaus ja päädytään alueen käypään metsätalousarvoon. Osittaiskorvaus on 0-50 % käyvästä metsätalousarvosta. Osittaiskorvauksen suuruuteen vaikuttavat mm. alueen käyttötarkoitus (metsätalous, virkistys ym.) ja kaavamääräysten aiheuttamat metsien käsittelyn rajoitukset. Pinta-alaltaan laajat suojelukohteet ovat usein kunnan asukkaille tärkeitä virkistyskäytössä olevia alueita, jotka houkuttelevat matkailijoitakin. METSON avulla ne säilyvät virkistyskäytössä jatkossakin. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä kuntien ja seurakuntien suojelutavoite on 7 000 hehtaaria METSO-ohjelman aikana eli vuoteen 2025 mennessä. METSO-ohjelma onkin edelleen hyvä keino kunnille ja seurakunnille vahvistaa luontoarvoiltaan arvokkaiden paikallisten kohteiden suojelua ja osallistua omalla panoksellaan luonnon monimuotoisuuden tilan parantamiseen.

Käynnissä olevassa Vihreä Uusiutuva Äänekoski hankkeessa on tavoitteena mm. ohjata toimialat, konserniyhtiöt ja keskeiset sidosryhmät toimimaan vähähiilisuuden ja kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Äänekosken kaupunki on sitoutunut myös HINKU tavoitteeseen, eli valtuuston päätöksellä sitoutunut tavoittelemaan koko alueensa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä 80 prosenttia vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Metsillä on oma tärkeä roolinsa hiilensidonnassa ilmakehästä ja asiaa on tutkittu mm. Metsähallituksen Ilmastoviisas metsätalous -projektissa (2017-2018).

Lisätietoa:

<https://www.metsakeskus.fi/metsasertifiointi>

<https://www.jyvaskyla.fi/ymparisto/metsat/jyvaskylan-metsaohjelma>

<https://www.metsopolku.fi/fi->

[FI/Metsanomistajalle/Kuntien ja seurakuntien METSO](https://www.metsopolku.fi/fi-FI/Metsanomistajalle/Kuntien_ ja_seurakuntien_METSO)

Valmistelija

ympäristöpäällikkö Juhana Jalkanen, puh. 0400 115 696

Päätösehdotus

Hyväksyttiin.Ympäristölautakunnan lausunto

1) Kun Äänekosken kaupungin metsäsuunnitelmaa seuraavan kerran uudistetaan tai päivitetään, kirjataan siihen ne metsien monimuotoisuuden,

arvokkaiden luontokohteiden ja elinympäristöjen, virkistyskäytön sekä maiseman ja alue-ekologian tiedot, jotka ovat kertyneet vuosien varrella erillisselvityksistä. Uusien erillisselvitysten informaatio päivitetään jatkossa automaattisesti osaksi metsäsuunnitelmaa.

2) Päivitettyjen metsäsuunnitelmatietojen perusteella kartoitetaan mahdolliset METSO -kohteet ja niiden kelpoisuus ohjelmaan selvitetään ELY-keskukselta.

3) Selvitetään Jyväskylästä kokemukset metsäohjelman laadinnasta ja miltä osin ja kuinka nämä tiedot ja kokemukset olisi hyödynnettävissä jos Äänekoskella päätetään erillisen metsäohjelman laadinnan aloittamisesta ja resursseista siihen.

Päätös

Hyväksyttiin

- - - - -

TELA 03.09.2020 § 67
774/11.00.01/2020

Kaupunginhallitus pyytää lausuntoa tekniseltä lautakunnalta valtuustoaloitteesta. Valtuustoaloitteen mukaan Äänekosken kaupungin metsien käyttöä ohjaamaan laaditaan metsäohjelma, jossa huomioidaan aiempaa paremmin metsien monimuotoisuus, arvokkaat luontokohteet ja elinympäristöt, virkistyskäyttö sekä maisemalliset ja alue-ekologiset piirteet.

Jyväskylän kaupunki on laatinut metsäohjelman 2016-2018 vuoteen 2030. Jyväskylän metsäohjelmaa on ollut laatimassa laajapohjainen yhteistyöryhmä. Jyväskylässä on käytössä seuraavat hoitoluokitukset: lähimetsä, ulkoilu- ja virkistysmetsä, suojametsä, talousmetsä, arvometsä (maisema-arvo, kulttuuriarvo ja luontoarvo), suojelualue ja maankäytön muutosalue.

Jyväskylän kaupungin metsien hoidon periaatteita on aiemmin linjattu kaupungin metsäsuunnitelmissa. Metsäsuunnitelmassa on kuviokohtainen tieto mm. puustosta, kasvusta sekä alueelle suunnitelluista toimenpiteistä. Laadittu metsäohjelma on strateginen ohjelma, joka linjaa metsien suunnittelua ja käyttöä.

Metsäohjelma on yhteisesti hyväksytty metsien käyttöä ja hoitoa pitkäjänteisestilinjaava strateginen suunnitelma. Metsäohjelmassa sovitaan hoitoluokittain, miten metsiä tulevaisuudessa hoidetaan. Ohjelmatyöhön sisältyvät metsien käyttötapojen ohjaamisen ohella myös kaupungin metsiä ja niiden käyttöä koskevan tietopohjan rakentaminen, metsätiedon jakaminen sekä konkreettiset kehittämistoimet ja –kokeilut (esim. metsien käsittely).

Ympäristölautakunta on käsitellyt valtuustoaloitetta kokouksessaan 19.8.2020. Lautakunnan esittelytekstissä on todettu lausuntopyynnön mukaiset oleelliset asiat. Tekninen lautakunta voinee yhtyä ympäristölautakunnan päätökseen.

Valmistelija rakennuttaja, Jukka Karppinen, 040-5591632

Päätösehdotus

1) Kun Äänekosken kaupungin metsäsuunnitelmaa seuraavan kerran uudistetaan tai päivitetään, kirjataan siihen ne metsien monimuotoisuuden, arvokkaiden luontokohteiden ja elinympäristöjen, virkistyskäytön sekä maiseman ja alue-ekologian tiedot, jotka ovat kertyneet vuosien varrella erillisselvityksistä. Uusien erillisselvitysten informaatio päivitetään jatkossa automaattisesti osaksi metsäsuunnitelmaa.

2) Päivitettyjen metsäsuunnitelmatietojen perusteella kartoitetaan mahdolliset METSO -kohteet ja niiden kelpoisuus ohjelmaan selvitetään ELY-keskukselta.

3) Selvitetään Jyväskylästä kokemukset metsäohjelman laadinnasta ja miltä osin ja kuinka nämä tiedot ja kokemukset olisi hyödynnettävissä, jos Äänekoskella päätetään erillisen metsäohjelman laadinnan aloittamisesta ja resursseista siihen.

Päätös

Kari Kumpulainen ehdotti Eilan Nurmen kannattamana, että tekninen lautakunta antaa lausuntona valtuustoaloitteesta seuraavaa: Koska Äänekosken kaupungilla on olemassa oleva metsäsuunnitelma ja puistometsäsuunnitelma, niin erillistä metsäohjelmaa ei tarvitse tehdä.

Koska oli tullut pohjaesityksestä poikkeava ehdotus, niin puheenjohtaja päätti, että ehdotuksesta äänestetään. Äänestystapana käytettiin nimenhuuto äänestystä.

Pohjaesitys (jaa) sai 0 ääntä, Kari Kumpulaisen ehdotus (ei) kahdeksan ääntä.

Tekninen lautakunta hyväksyi äänestyksen tuloksena Kari Kumpulaisen ehdotuksen, että tekninen lautakunta antaa lausuntona valtuustoaloitteesta seuraavaa: Koska Äänekosken kaupungilla on olemassa oleva metsäsuunnitelma ja puistometsäsuunnitelma, niin erillistä metsäohjelmaa ei tarvitse tehdä.

- - - - -

Tekninen johtaja jätti päätöksestä eriävän mielipiteen.

- - - - -